

ПВНЗ «Кіровоградський інститут державного та муніципального управління
Класичного приватного університету»

СОЦІАЛЬНА РОБОТА З ОКРЕМИМИ КАТЕГОРІЯМИ КЛІЄНТІВ

ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни

підготовки молодшого спеціаліста

галузі знань 1301 «Соціальне забезпечення»

спеціальності 5.13010101 «Соціальна робота»

(Шифр за ОПІ ППІ 11)

Кіровоград - 2016

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: _ПВНЗ «Кіровоградський інститут державного та муніципального управління Класичного приватного університету»

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Розробники: викладач циклової комісії з соціальної роботи Н. В. Акімова, к.філол.н.

Обговорено та рекомендовано до видання Науково-методичною комісією ПВНЗ «Кіровоградський інститут державного та муніципального управління Класичного приватного університету»

Протокол від «__» _____ 2016 року № __

«__» _____ 2016 року Голова _____ Г. Ю. Шаркова

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни “ **Соціальна робота з окремими категоріями клієнтів**” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки молодшого спеціаліста спеціальності “5.13010101 «Соціальна робота»”.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є принципи та методи роботи з окремими групами клієнтів, відповідна нормативна база.

Міждисциплінарні зв'язки: історія соціальної роботи, соціальна педагогіка, теорія соціальної роботи, методика та технології соціальної роботи, право соціального забезпечення, економіка соціальної роботи, загальна психологія, вікова психологія, соціальна психологія, соціальна робота з сім'ями, соціальна робота з емігрантами, менеджмент соціальної роботи, документальне забезпечення соціальної роботи

Програма навчальної дисципліни складається з одного змістового модуля:

Модуль 1. Загальні засади соціальної роботи з окремими категоріями клієнтів

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення курсу «**Соціальна робота з окремими категоріями клієнтів**» полягає в тому, щоб студенти засвоїли основні поняття соціальної роботи, визначили коло її клієнтів, принципи та методи роботи з окремими групами клієнтів, ознайомилися з відповідною нормативною базою.

Загальноосвітня (навчальна) – сприяти становленню сучасного висококваліфікованого фахівця на підставі вивчення та розуміння основних принципів та методів соціальної роботи з окремими категоріями клієнтів.

Розвиваюча - формувати й розвивати соціологічні, юридичні, психологічні та педагогічні знання студентів, навчити їх аналізувати соціальну ситуацію та юридичні документи, виробити навички самостійного аналізу проблем та методів соціальної роботи з окремими групами клієнтів, уміння застосовувати отримані у конкретній ситуації, сприяти оволодінню уміннями та навичками, які потрібні у професійній діяльності.

Виховна - формувати переконання та ціннісні орієнтації студентів відповідно до ідеалів гуманізму, демократії, соціальної справедливості, поваги до особистості, виховувати активну громадську позицію, сприяти усвідомленню ролі та значення соціальної роботи в становленні Української держави; сприяти розвитку в майбутніх соціальних працівників, їх професійних й особистісних якостей.

Завдання вивчення курсу «**Соціальна робота з окремими категоріями клієнтів**»:

- висвітлення теоретичних засад соціальної роботи в Україні,
- ознайомлення з нормативно-правовою базою, що регулює соціальну роботу в Україні,
- розгляд основних аспектів державної соціальної політики щодо соціальної роботи з окремими категоріями клієнтів;
- вивчення соціальної і психологічної специфіки різних груп клієнтів;
- розкриття змісту соціальної роботи, що пов'язана з вирішенням проблем людей які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі постраждалим від насильства в сім'ї, з неповнолітніми, які вчинили правопорушення, бездомних осіб

та тих, які звільнені із місць позбавлення волі, розв'язання проблем торгівлі людьми, соціального захисту дитинства тощо.

- висвітлення особливостей соціальної роботи у сфері зайнятості, пенітенціарній системі, системі культурно-дозвілєвої діяльності;
- оволодіння навичками проведення соціологічних досліджень;
- формування професійного світогляду та наукового мислення;
- сприяння підвищенню рівня професійної культури студентів.

У результаті вивчення даної навчальної дисципліни студент повинен

ЗНАТИ:

- історію становлення теорії та практики соціальної роботи в Україні;
- сутність соціальної роботи як сфери практичної діяльності, науки та навчальної дисципліни;
- принципи, методи, форми та технології соціальної роботи;
- нормативно-правову базу соціальної роботи в Україні;
- особливості соціальної роботи з різними категоріями клієнтів;
- мережу соціальних служб та інституцій;
- недержавні об'єднання в соціальній сфері тощо.
- психологічні та соціально-педагогічні особливості різних груп клієнтів;
- причини девіантної та кримінальної поведінки клієнтів спеціальних груп;
- особливості «груп ризику», способи їхнього життя, характерні ознаки;
- методи та форми профілактично-корекційної, лікувально-оздоровчої та реабілітаційної роботи із різними групами клієнтів;
- порядок оформлення документації соціальної служби в роботі із різними групами клієнтів.

ВМІТИ:

- осмислювати соціальні проблеми різних категорій населення України;
- добирати адекватні форми та методи соціальної роботи, диференціювати зміст діяльності відповідно до різних об'єктів, напрями соціальної роботи;
- користуватися набутими теоретичними знаннями та застосовувати їх у практичній роботі;
- користуватися окремими психодіагностичними та соціально-педагогічними методами вивчення особистості клієнтів спеціальних груп, проводити консультації;
- спонукати людину до позитивних змін в її житті;
- виявляти і оцінювати актуальні проблеми людей, що належать до спеціальних груп клієнтів, і допомагати у їх розв'язанні;
- організовувати соціально-педагогічні заходи зі спеціальними групами клієнтів;
- проводити різні форми індивідуальної роботи
- виявляти, аналізувати та розв'язувати конкретні життєві ситуації, оперуючи соціологічними, юридичними та психологічними поняттями, законами, механізмами;
- спостерігати, помічати, аналізувати та враховувати психічні стани;
- своєчасно виявляти та усувати деформації в психологічній сфері;
- проводити соціологічні дослідження різного рівня;
- робити позитивні висновки з негативного досвіду, постійно вдаватися до самоаналізу і об'єктивної оцінки як своїх дій, так і дій інших.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 81 години/2,3 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Модуль1. Загальні засади соціальної роботи з окремими категоріями клієнтів

ТЕМА 1. СОЦІАЛЬНА РОБОТА З ОКРЕМИМИ КАТЕГОРІЯМИ КЛІЄНТІВ.

ВСТУП

1. Загальні теорії соціальної роботи як складова роботи з соціальними групами клієнтів. 2. Індивідуальна соціальна робота

ТЕМА 2. СОЦІАЛЬНА РОБОТА З ОСОБАМИ, ЯКІ ПЕРЕБУВАЮТЬ У СКЛАДНИХ ЖИТТЄВИХ ОБСТАВИНАХ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОСТРАЖДАЛИМ ВІД НАСИЛЬСТВА В СІМ'Ї

1. Загальні положення і основні поняття. 2. Порядок проведення корекційних програм. 3. Наявність поведінкових та особистісних змін учасників корекційної програми. 4. Основні правила реалізації корекційних програм. 5. Основні поняття. 6. Загальні підходи щодо організації та надання соціальної послуги. 7. Оцінка кризової ситуації отримувача соціальної послуги. 8. Складання акта з надання соціальної послуги кризового та екстреного втручання. 9. Місце і строки надання соціальної послуги. 10. Принципи надання соціальної послуги. 11. Оцінка ефективності надання соціальної послуги. 12. Фінансово-економічне обґрунтування вартості соціальної послуги.

ТЕМА 3. СОЦІАЛЬНА РОБОТА З ВСИНОВЛЕННЯ

1. Загальні рекомендації. 2. Оцінка потреб дитини та її сім'ї. 3. Планування роботи з дитиною та її сім'єю. 4. Робота з сім'єю після повернення дитини.

ТЕМА 4. СОЦІАЛЬНІ ПОСЛУГИ ОСОБАМ, ЯКІ ПОСТРАЖДАЛИ ВІД ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

1. Потреби постраждалих від торгівлі людьми, які слід враховувати при здійсненні з ними соціальної роботи 2. Надання соціальних послуг особам, які постраждали від торгівлі людьми 3. Надання допомоги дітям, постраждалим від торгівлі людьми

ТЕМА 5. СОЦІАЛЬНА РОБОТА З НЕПОВНОЛІТНИМИ, ЯКІ ВЧИНИЛИ ПРАВОПОРУШЕННЯ

1. Основні терміни. 2. Рекомендації щодо надання соціальних послуг неповнолітнім, які вчинили правопорушення, центрами СССДМ .

ТЕМА 6. СОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА БЕЗДОМНИХ ОСІБ

1. Загальні положення. 2. Визначення індивідуальних потреб отримувача соціальної послуги. 3. Складання індивідуального плану надання соціальної послуги. 4.

Принципи надання соціальної послуги . 5. Зміст соціальної послуги підтриманого проживання. 6. Оцінка ефективності надання соціальної послуги підтриманого проживання.

ТЕМА7. ОРГАНІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНОГО СУПРОВОДУ ОСОБАМ, ЯКІ ЗВІЛЬНЕНІ ІЗ МІСЦЬ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ

1. Сучасна політика щодо соціальної адаптації осіб, звільнених із місць позбавлення волі.
2. Законодавче та нормативне забезпечення соціальної адаптації осіб, звільнених із місць позбавлення волі.
3. Визначення цільової групи та мети соціальних послуг.
4. Організації, що надають соціальні послуги особам, звільненим із місць позбавлення волі.
5. Організація роботи центру соціальної адаптації.
6. Надання соціальних послуг.
7. Особливості роботи звільнених.

3. Рекомендована література

Базова література

1. **Кривоконь Н.І. Проблеми соціальної роботи та соціальної політики в Україні [Текст:] навчальний посібник / Н.І. Кривоконь: .- Чернігів: Чернігівський державний технологічний університет, 2012.- 320 с.**
2. **Соціальна робота з різними групами клієнтів : навчальний посібник / [уклад. : Т.Д. Кочуей, О. М. Бойко]. – Умань : ФОП Жовтий О.В., 2016. – 278.**
3. **Соціальна робота з різними категоріями клієнтів: науково-навчально-методичний посібник для студентів, магістрантів, аспірантів та спеціалістів у галузі соціальної педагогіки, соціальної роботи / Харченко С.Я., Кратінов М.С., Ваховський Л.Ц., Кратінова В.О., Песоцька О.П., Караман О.Л. - Луганськ: "Альма-матер", 2003. - 198 с**

Додаткова література

1. Албул І.В. Організація діяльності державних і спеціалізованих служб. – Умань: ПП Жовтий, 2010. – 100 с.
2. Дубровська Є. Психологічний аспект проблем дітей, що постраждали від торгівлі людьми / Є. Дубровська // Соціальний педагог. – 2007.- №10. - С. 54-57.
3. Дьяконов Б. Соціально педагогічна адаптація засуджених / Б. Дьяконов // Соціальна педагогіка. – 2005.- №2. - С. 92-96.
4. Заморуєва В.В. Діти без сім'ї. Підготовка до життя .– К. : Шкільний світ, 2011.– 125 с.
5. Ігнатенко К. В. Особливості роботи соціальних служб з прийомною сім'єю // К. В. Ігнатенко // Соціальна педагогіка: теорія і практика. – 2008. – №. 2. – С. 75–80.
6. Капська А. Й., Пеша І. В. Соціальний супровід різних категорій сімей та дітей. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 232 с.
7. Лукашевич М.П., Семигіна Т.В. Соціальна робота (теорія і практика): підручник. – К.:Каравела, 2009. – 369 с.
8. Николаєва В. Соціальна реабілітація як одна з перспективних технологій сучасності /В. Николаєва // Соціальна педагогіка: теорія і практика. – 2007. – №. 4. – С. 4–10.

9. Протидія торгівлі людьми: навчально-методичний посібник / за ред. Т. Семигіної. – К., 2008. – 166 с.
10. Скуратівський ВА., Палій ОМ., Лібанова ЕМ. Соціальна політика. — К.: Вид-во УАДУ, 2007. — 360 с.
11. Соціальна робота: Навч. посіб. : /А. Й. Капська. – К.: Слово, 2011. – 399 с.
12. Соціальна робота з різними групами клієнтів / Уклад. Ревнюк Н.І. – Умань : Жовтий О.О., 2014. – 116 с.
13. Технології соціальної роботи: теоретичні засади / Албул І.В., Балдинюк О.Д., Коляда Н.М., Кравченко О.О. та ін.. – Умань, 2010. – 116 с.
14. Тунтуєва С. В. Психологічні особливості жінок, постраждалих від насильства в сім'ї / С. В. Тунтуєва // Соціальна педагогіка: теорія і практика. – 2009. – № 4. – С. 72–75.
15. Тюптя Л.Т., Іванова І.В. Соціальна робота: теорія і практика: навч. посібник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – 574 с.
16. Шаргородська С. Насилля в сім'ї: вид, наслідки, шляхи подолання / С. Шаргородська // Соціальний педагог. – 2007. - №2. - С. 14-17.
17. Шахрай В.М. Технології соціальної роботи: навч. посіб. – К., 2006. – 464 с.
18. Якубенко В. Принципи соціальної держави // Право України. – 2002 – № 6. – С. 33-38.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання - залік

5. Засоби діагностики успішності навчання:

Поточний контроль (рейтинг) – оцінювання за результатами практичних занять.
Модульний контроль.

Контроль самостійної роботи (захист індивідуальних науково-дослідницьких завдань).

Підсумковий контроль (залік).